Svenska Bankföreningen
Finance Sweden

REMISSYTTRANDE
Vår referens: 2025/12/011

2026-02-19

Integritetsskyddsmyndigheten
imy@imy.se

Synpunkter på IMY:s rättsliga ställningstagande 2021:1- innebörden av begreppet "personuppgifter som rör lagöverträdelser som innefattar brott" i artikel 10 i dataskyddsförordningen

Svenska Bankföreningen har fått möjlighet att lämna synpunkter på rubricerade ställningstagande och önskar lämna följande kommentarer.

Inledningsvis vill Bankföreningen framföra att föreningen ser positivt på att ställningstagandet från 2021 nu ses över, särskilt mot bakgrund av att rättsläget har förändrats under de senaste åren, inte minst inom EU:s lagstiftning på AML-området. Den pågående översynen av dataskyddsförordningen (GDPR), som drivs av EU-kommissionen, kan också komma att påverka förutsättningarna..

Det framtida rättsliga ställningstagandet får gärna ha en bilaga i form av en separat vägledning, med målet att ge mer tydlig praktisk nytta för verksamhetsutövare.

Bankföreningen anser att det är viktigt att GDPR tillämpas och tolkas enhetligt inom EU. I Sverige synes råda en mer restriktiv syn än i många andra medlemsstater på vad som utgör brottsuppgifter eftersom även brottsmisstankar inkluderas. Detta gäller även utan inlett rättsligt förfarande, om uppgiften har tillräcklig konkretionsgrad (ett specifikt brott eller en brottskategori eller genom att uppgifter sammanställs på ett sådant sätt att uppgifterna motsvarar de objektiva rekvisiten i en straff-bestämmelse). Denna hållning skapar en konflikt för banker. De är ålagda att göra en grundlig riskbedömning av sina kunder enligt penningtvättslagen, men begränsas i sin möjlighet att använda nödvändig information av en strikt tolkning av dataskydds-reglerna. Följden blir en osäkerhet där banker riskerar att antingen bryta mot penningtvättsregelverket eller dataskyddsregelverket. Detta innebär också att verksamhetsutövare med verksamhet i olika europeiska länder tvingas hantera olika nationella tolkningar som vilar på en gemensam europeisk grund genom dataskyddsförordningen. Bankföreningen förespråkar därför att frågan om huruvida misstanke om brott ska omfattas av begreppet brottsuppgifter bör i första hand bedömas på EU-nivå och inte enbart nationellt. Synen på misstanke om brott enligt

Besök (Visit):
Blasieholmsgatan 4B
Stockholm
Sverige (Sweden)

Post:
Box 7603
SE-103 94 Stockholm
Sverige (Sweden)

+46 (0)8 453 44 00
info@financesweden.se

www.financesweden.se

ställningstagandet kan dessutom behöva kompletteras när EU-domstolen meddelar dom i mål C312/24.

Mer konkreta exempel gällande brottsuppgifter

Bankföreningen ser gärna att fler konkreta exempel inkluderas i ett kommande dokument, både situationer där IMY bedömer att personuppgifterna kan utgöra brottsuppgifter och situationer där myndigheten inte gör den bedömningen.

Det behövs ytterligare exempel på hur undantag från förbudet enligt art. 10 GDPR ska tillämpas. Bankföreningen anser att IMY hittills har ställt alltför höga krav på hur tydlig lagstiftningen måste vara för att utgöra dels laglig grund i form av rättslig förpliktelse enligt art.6.1c GDPR eller uppgift av allmänt intresse 6.1e GDPR, dels kunna göra undantag till förbudet i art.10 (rättslig förpliktelse enligt lag eller förordning enligt 5 § förordning (2018:219) med kompletterande bestämmelser till GDPR [kompletteringsförordningen]). Bankföreningens uppfattning är att det är viktigt med en harmoniserad tillämpning och att en motsvarande tolkning bör ske på EU-nivå och inte nationellt.

Föreningen anser därför att det är nödvändigt att IMY inte har en för restriktiv tolkning, vilket då skulle kunna underlätta nödvändig och legitim behandling av brottsuppgifter utan att verksamhetsutövare behöver ansöka om tillstånd – Art. 10 GDPR tillåter uttryckligen behandling av brottsuppgifter om så medges genom nationell rätt och lämpliga skyddsåtgärder finns (se nedan om sådan tillåten behandling av brottsuppgifter enligt AMLR). Vägledningen/det rättsliga ställningstagandet bör innehålla exempel på situationer där rättsliga förpliktelser är respektive inte är tillräckligt tydliga för att motivera undantag enligt kompletteringsförordningen.

Det finns även en efterfrågan på fler exempel när faktiska iakttagelser och passiva registreringar inte anses utgöra behandling av brottsuppgifter. I det nuvarande ställningstagandet nämns kamerabevakning som exempel, och att om den inspelade sekvensen med händelseförloppet i efterhand avskiljs i syfte att dokumentera, följa upp eller polisanmäla brottet är det dock fråga om behandling av brottsuppgifter. Denna typ av uttalanden ger praktisk vägledning och ger därmed ett mervärde, vilket skulle vara önskvärt på flera områden. Bankföreningen anser bland annat att det behövs ytterligare exempel på när en sådan passiv registrering inte anses utgöra en behandling av brottsuppgifter, och exempel på situationer när den efterföljande hanteringen leder till att det rör sig om en behandling av brottsuppgifter.

Svenska Bankföreningen
Finance Sweden

Särskilt om rapporter om misstänkt penningtvätt

Av penningtvättsregelverket följer att när en verksamhetsutövare har skälig grund att misstänkta penningtvätt eller finansiering av terrorism, ska uppgifter om alla omständigheter som kan tyda på detta utan dröjsmål rapporteras till Finanspolisen (Fipo).[1] I praktiken sker detta i mycket stor omfattning och det är bankerna som står för majoriteten av den totala rapporteringen till Fipo.

Rapporteringsskyldigheten för verksamhetsutövare inträder vid en mycket låg misstankegrad. Tröskeln är uppnådd när det efter skäliga kontroller finns sakliga omständigheter, såsom indikationer och mönster som avviker från det förväntade beteende och när helhetsbilden ger en rimlig misstanke. Det är inte bankens uppgift att utreda om ett brott har begåtts eller ens vilken brottskategori det skulle kunna vara fråga om.

Enligt information från Fipo är det inte möjligt att i varje underrättelseärende som Fipo arbetar med, härleda information som kommit från en enskild rapport då det sker omfattande bearbetning och vidarebehandlingen av uppgifter från andra verksamhetsutövares inkomna penningtvättsrapporter och annan tillgänglig underrättelseinformation. Den rapporterande banken får generellt ingen återkoppling på hur en rapport bedömts eller hanterats, vilket gör att uppgifterna i rapporten för banken inte per automatik bör anses ha en sådan konkretiseringsgrad att dessa kan anses vara uppgifter om brott.

Sammanfattningsvis utgör en penningtvättsrapport enbart fullgörandet av en administrativ, preventiv uppgift i penningtvättsregelverket.

Ett tillägg i IMY:s rättsliga ställningstagande om att uppgifter i en penningtvätts-rapport inte anses utgöra uppgifter om brott enligt art.10 GDPR vore önskvärt. I sin tur skulle det medföra bland annat att uppgifterna lättare skulle kunna användas internt inom en bank på ett sådant sätt som avses bland annat i 2 kap. 9 § penningtvättslagen och framöver i art.16 AMLR.

Särskilt om informationsdelning och samverkan inom ett partnerskap m.m.

En aktuell fråga är EU:s nya AML-förordning[2] (AMLR,) där art. 73 och 75 ger förutsättningar för utökad informationsdelning och ingående av partnerskap i syfte att motverka penningtvätt och terrorismfinansiering. AMLR har trätt i kraft den 10 juli 2024 och ska börja tillämpas fullt ut den 10 juli 2027.

[1] Se 4 kap. 3 § lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.
[2] EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2024/1624 av den 31 maj 2024 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism

Svenska Bankföreningen
Finance Sweden

Det är av största vikt att det vid tidpunkten för tillämpning av AMLR inte kvarstår oklarheter om de legala förutsättningarna till informationsdelning utifrån tolkningen av GDPR:s bestämmelser. Oklarheter eller otydligheter skulle kunna få avsevärda negativa följder för all pågående och planerad samverkan inom penningtvätts-området (till exempel det finansiella underrättelsecentrumet, Finuc[3], och Samlit[4]). En tolkning av dataskyddsförordningen som inte är i linje med övriga EU förhindrar en effektiv tillämpning av de nya bestämmelserna, och syftet förtas för svensk del och det kan inte vara EU-lagstiftarens avsikt.

Av artikel 76 i AMLR framgår att ansvariga enheter får behandla brottsuppgifter om det är absolut nödvändigt för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism, med förbehåll för de skyddsåtgärder som föreskrivs i punkterna 2 och 3 i samma artikel. Unionslagstiftaren tillåter således behandling av brottsuppgifter och fastställer samtidigt vilka skyddsåtgärder som behöver uppfyllas för att behandlingen ska vara tillåten. Kraven enligt art. 10 GDPR är därför uppfyllda och brottsuppgifter får då behandlas om det är absolut nödvändigt för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism. Bankföreningens uppfattning är att det i ifrågavarande situationer är absolut nödvändigt att behandla brottsuppgifter inom partnerskap för informationsutbyte för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism.

Att unionslagstiftaren har förutsatt att misstankar om brott, vilket i vissa fall kan utgöra brottsuppgifter, kan komma att delas inom ramen för partnerskap för informationsutbyte enligt art. 75 framgår vidare av artikelns lydelse. Enligt art. 75.3 g) får information om misstankar enligt artikel 69 delas. Mottagande enheter måste vidare själva bedöma om mottagna transaktionsuppgifter kan ha samband med penningtvätt eller finansiering av terrorism enligt art. 75.4 d), vilket innebär att det av transaktionsuppgifterna måste framgå att det rör sig om brottsmisstankar. Enligt art. 75.4 f) är det dessutom så att utbyte av information endast ska ske i förhållande till kunder enligt vissa i artikeln närmare angivna kriterier där flertalet kriterier är kopplade till misstanke om brott.

Sammanfattningsvis är det alltså tillåtet enligt unionsrätten att behandla brotts-uppgifter inom ramen för partnerskap för informationsutbyte. Någon ytterligare kompletterande svensk lagstiftning eller beslut från IMY krävs således inte. Bankföreningen ber IMY att bekräfta den tolkningen.

---

[3] Polismyndigheten, Ekobrottsmyndigheten och Skatteverket har på uppdrag av regeringen bildat ett finansiellt underrättelsecentrum, Finuc, i syfte att fördjupa samverkan mellan myndigheterna samt aktörer inom den finansiella sektorn för att effektivt bekämpa den kriminella ekonomin.
[4] Swedish Anti Money Laundering Intelligence Taskforce är ett samarbete mellan Danske Bank, Handelsbanken, Nordea, SEB och Swedbank, Svenska Bankföreningen och Polismyndigheten. Samarbetet syftar till att förstå, förhindra och förebygga ekonomisk brottslighet genom att gemensamt kartlägga de största sårbarheterna i de finansiella systemen och identifiera konkreta åtgärder som försvårar och minskar ett kriminellt nyttjande av dessa sårbarheter.

Under dessa förutsättningar aktualiseras inte heller GDPR:s krav vad avser rättslig förpliktelse enligt art.6.1c). och 5 § kompletteringsförordningen blir inte tillämplig. Eftersom behandlingen av brottsuppgifterna är tillåten enligt unionsrätten har de ansvariga enheterna istället att söka den mest lämpliga rättsliga grunden enligt art. 6 GDPR.

Vikten av en samordnad syn på EU-nivå om möjlig informationsdelning ökar i och med övergången från nationella bestämmelser om informationsdelning och samverkan till en EU-förordning. Avsikten är vidare att samverkan mellan olika EU-länder ska kunna aktualiseras med stöd av AMLR. Den ger inte utrymme för nationella särdrag vad gäller tolkning av vad som utgör brottsuppgifter, då det annars kommer att medföra en negativ inverkan på sådan samverkan för svenskt vidkommande och öka riskerna för penningtvätt och terrorismfinansiering i Sverige.

Art. 75 kan tillämpas enbart då verksamhetsutövaren har gjort bedömningen att det är nödvändigt för att efterkomma kraven på kundkännedom enligt Avsnitt III i förordningen. Ett klargörande från IMY att nödvändig informationsdelning är tillåten och att lagstiftningen är tillräckligt tydlig skulle undanröja osäkerheten för verksamhetsutövare angående informationsdelningen.

Här finns ett behov av att de svenska möjligheterna till informationsdelning ska ligga i linje med den i andra medlemsländer, så att de svenska möjligheterna att bekämpa penningtvätt och terrorismfinansiering inte ska vara sämre än i andra länder.

AMLR är fundamental för såväl Sveriges kraftsamling mot den finansiella brottsligheten som för bankernas möjligheter att bidra i denna kraftsamling. Om IMY skulle göra tolkningen att det inte framgår av unionsrätten att brottsuppgifter får behandlas inom ramen för partnerskap om informationsutbyte, krävs det kompletterande lagstöd för att möjliggöra den behandling som unionslagstiftaren avser. I annat fall kommer bankerna att behöva söka undantag genom individuella tillstånd för att behandla uppgifter för ifrågavarande syften.

Förutom att individuella ansökningar från bankerna skulle leda till en ärende-tillströmning till IMY, är risken överhängande att beslut från IMY inte täcker in alla situationer som AMLR är tänkt att omfatta. Vidare är informationsdelning för dessa syften så pass angelägna att systematiska tidsutdräkter kan medföra att akuta hot inte kan avvärjas inom rimlig tid.

För det fall IMY inte delar resonemanget ovan skulle en fungerande lösning kunna vara att tillföra ytterligare rättsliga grunder i kompletteringsförordningen såsom berättigat intresse eller att behandlingen är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse. Detta för att informationsdelning enligt art. 73 och 75 AMLR ska kunna genomföras.

Svenska Bankföreningen
Finance Sweden

Av intresse i denna del är att Danmark[5] har en reglering som medger behandling av brottsuppgifter i förhållande till fler rättsliga grunder än rättslig förpliktelse

Alternativt bör IMY ta fram en ny föreskrift om behandling av personuppgifter som rör lagöverträdelser som liknar den om sanktionslistehantering (inom IMYFS 2024:1), men som träffar hela det område som korresponderar mot olika informations-delningsbestämmelser i aktuella syften, det vill säga i de fall rättslig förpliktelse inte tydligt föreligger.

SVENSKA BANKFÖRENINGEN

Hans Lindberg

Agneta Brandimarti

[5] danish-data-protection-act.pdf (se sid 5). Databeskyttelsesloven